

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU
Područni ured Varaždin

IZVJEŠĆE O OBAVLJENOJ REVIZIJI

GOSPODARENJE MINERALNIM SIROVINAMA
NA PODRUČJU KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE

Varaždin, studeni 2016.

SADRŽAJ

	stranica
PREDMET I CILJEVI REVIZIJE	2
METODE I POSTUPCI REVIZIJE	2
KRITERIJI ZA OCJENU UČINKOVITOSTI	3
GOSPODARENJE MINERALNIM SIROVINAMA	5
Planski dokumenti gospodarenja mineralnim sirovinama	9
Registri i evidencije	11
Dodjela koncesija, obračun i naplata naknada za mineralne sirovine te nadzor nad izvršavanjem ugovora o koncesiji	13
Sanacije prostora na kojima su izvedeni rudarski radovi	22
OCJENA UČINKOVITOSTI GOSPODARENJA MINERALNIM SIROVINAMA	25
OČITOVANJE UREDA DRŽAVNE UPRAVE	27

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU
Područni ured Varaždin

KLASA: 041-01/16-10/44
URBROJ: 613-07-16-31

Varaždin, 8. studenoga 2016.

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI UČINKOVITOSTI GOSPODARENJA
MINERALNIM SIROVINAMA NA PODRUČJU KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE

Na temelju odredbi članaka 12. i 14. Zakona o Državnom uredu za reviziju (Narodne novine 80/11), obavljena je revizija učinkovitosti gospodarenja mineralnim sirovinama na području Krapinsko-zagorske županije (dalje u tekstu: Županija).

Revizija je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim okvirom revizijskih standarda Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

Postupci revizije provedeni su od 29. ožujka do 8. studenoga 2016.

PREDMET I CILJEVI REVIZIJE

Predmet revizije je gospodarenje mineralnim sirovinama na području Županije, koje je u nadležnosti Ureda državne uprave u Krapinsko-zagorskoj županiji (dalje u tekstu: Ured državne uprave). Prema odredbama Zakona o rudarstvu (Narodne novine 56/13 i 14/14), Ured državne uprave je tijelo nadležno za rudarstvo za mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala na području Županije.

Revizijom je obuhvaćena provedba aktivnosti Ureda državne uprave vezanih uz gospodarenje mineralnim sirovinama (istraživanje i eksploataciju), naplatu prihoda od naknada za koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina, vođenje evidencija o istraživanju i eksploataciji mineralnih sirovina te sanacija prostora nakon završetka izvođenja rudarskih radova na području Županije od 2013. do 2015.

U svrhu ocjene učinkovitosti gospodarenja mineralnim sirovinama, utvrđeni su sljedeći ciljevi:

- ocijeniti postupanje Ureda državne uprave u skladu s donesenim propisima, planovima i unutarnjim procedurama vezanim uz koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina
- ocijeniti prikupljanje podataka o eksploataciji mineralnih sirovina
- ocijeniti dodjelu koncesija za eksploataciju mineralnih sirovina u skladu s propisima
- ocijeniti pravilnost obračuna naknade za mineralne sirovine
- ocijeniti provedbu nadzora nad naplatom prihoda i potraživanja za prihode od naknade za mineralne sirovine te izvršavanjem ugovora o dodjeli koncesija
- ocijeniti provedbu sanacije prostora na kojima su izvedeni rudarski radovi.

METODE I POSTUPCI REVIZIJE

U skladu s prihvaćenim međunarodnim revizijskim standardima vrhovnih revizijskih institucija, revizija je planirana i obavljena na način koji osigurava potrebne dokaze i pruža razumnu osnovu za revizijske nalaze i zaključke te ostvarenje revizijskih ciljeva.

U fazi planiranja i obavljanja pripremni radnji za obavljanje revizije, analizirana je zakonska regulativa, podaci iz Rudarsko-geološke studije i Prostornog plana Županije o lokacijama predviđenim za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina, podaci iz Registra koncesija koji vodi Ministarstvo financija o istraživanju i eksploataciji mineralnih sirovina na području Županije, podaci iz sudskog i obrtnog registra o koncesionarima i ovlaštenicima istražnih prostora i eksploatacijskih polja te drugi dostupni podaci.

U postupku revizije korištene su sljedeće metode prikupljanja i analize dokaza:

- proučeni su i analizirani zakoni i drugi propisi koji reguliraju gospodarenje mineralnim sirovinama, unutarnji akti te stručni članci
- ispitana je dosljednost primjene zakona i drugih propisa te unutarnjih akata
- analizirani su podaci i provjerena dokumentacija (planovi, rješenja, odluke, ugovori) vezana uz gospodarenje mineralnim sirovinama
- provjereno je prikupljanje podataka i vođenje propisanih registara, zbirki isprava i evidencija
- obavljani su razgovori s odgovornim osobama
- pribavljena obrazloženja o pojedinim aktivnostima vezanim uz gospodarenje mineralnim sirovinama.

KRITERIJI ZA OCJENU UČINKOVITOSTI

Za ocjenu učinkovitosti gospodarenja mineralnim sirovinama utvrđeni su kriteriji koji proizlaze iz zakona i drugih propisa te poduzetih aktivnosti Ureda državne uprave vezanih uz gospodarenje mineralnim sirovinama. Revizijom su prikupljeni dokazi kako bi se odgovorilo na sljedeća pitanja:

- Je li izrađena rudarsko-geološka studija za Županiju te doneseni odgovarajući planovi i unutarnje procedure u vezi s gospodarenjem mineralnih sirovina?
- Je li ustrojen registar istražnih prostora i registar eksploatacijskih polja i jesu li cjelovite evidencije o istražnim prostorima i eksploatacijskim poljima?
- Dodjeljuju li se koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina u skladu s propisima?
- Obračunavaju li se naknade za mineralne sirovine na propisani način te provodi li se učinkovit nadzor nad naplatom prihoda i potraživanja za prihode od naknada za mineralne sirovine?
- Provodi li se kontinuirani nadzor rada koncesionara i izvršavanja obveza rudarskog gospodarskog subjekta?
- Provode li se sanacije prostora na kojima su izvedeni rudarski radovi?

Gospodarenje mineralnim sirovinama ocjenjuje se kao **učinkovito**, ako su doneseni odgovarajući planovi i procedure u vezi s gospodarenjem mineralnih sirovina, ako su ustrojeni registri i cjelovite evidencije o istražnim prostorima i eksploatacijskim poljima, ako je dodjeljivanje koncesija za eksploataciju mineralnih sirovina provedeno u skladu s propisima, ako se obračun i naplata naknada za mineralne sirovine obavljaju na propisani način, ako se provodi nadzor u svim fazama obavljanja rudarskih radova te ako je provedena sanacija prostora na kojem su izvedeni rudarski radovi.

Gospodarenje mineralnim sirovinama ocjenjuje se kao **učinkovito, pri čemu su potrebna određena poboljšanja**, ako su utvrđene određene slabosti i propusti koje ne utječu bitno na gospodarenje mineralnim sirovinama.

Gospodarenje mineralnim sirovinama ocjenjuje se kao **djelomično učinkovito**, ako su utvrđeni nedostaci kod donošenja planova, dodjele koncesija, naplate prihoda, vođenja registra i cjelovitosti evidencija o istražnim prostorima i eksploatacijskim poljima, provedbe odgovarajućeg nadzora i sanacije prostora.

Gospodarenje mineralnim sirovinama ocjenjuje se kao **neučinkovito**, ako su utvrđene značajnije nepravilnosti i nedostaci te su potrebna znatna poboljšanja u postupcima dodjele koncesija, naplate naknade za koncesije, vođenju registra i odgovarajućih evidencija, uspostave odgovarajućeg nadzora u svim fazama istraživanja i eksploatacije mineralnih sirovina te postupcima sanacije prostora.

U nastavku se daju kriteriji za ocjenu učinkovitosti gospodarenja mineralnim sirovinama na području Županije, prema područjima revizije.

Kriteriji za ocjenu učinkovitosti gospodarenja mineralnim sirovinama, prema područjima revizije

Područja revizije	Kriteriji
Normativno uređenje	<ul style="list-style-type: none"> ○ doneseni su godišnji i srednjoročni (trogodišnji) planovi davanja koncesija te dostavljeni Ministarstvu financija
Registri i evidencije	<ul style="list-style-type: none"> ○ vode se propisane evidencije u vezi s gospodarenjem mineralnim sirovinama ○ podaci se sustavno i pravodobno prikupljaju i pravilno unose u propisane registre ○ evidencije su cjelovite i međusobno usklađene ○ provodi se nadzor nad dostavom i kvalitetom podataka ○ podaci za potrebe analize i izvješćivanja su točni i vjerodostojni ○ rudarski gospodarski subjekti, kao ovlaštenici istražnih prostora i eksploatacijskih polja dostavljaju nadležnom povjerenstvu podatke i dokumentaciju o rezervama mineralnih sirovina ○ koncesionari vode evidencije o godišnjoj eksploataciji mineralnih sirovina te Uredu državne uprave dostavljaju podatke o godišnjoj eksploataciji
Dodjela koncesija, obračun i naplata naknada za mineralne sirovine te nadzor nad izvršavanjem ugovora o koncesiji	<ul style="list-style-type: none"> ○ zaposlen je dovoljan broj zaposlenika na poslovima iz područja rudarstva ○ zaposlenici su educirani za obavljanje poslova iz područja rudarstva ○ postupak pri dodjeli koncesija za eksploataciju mineralnih sirovina detaljno je propisan ○ raspisivanju javnog nadmetanja prethode pripreme radnje propisane odredbama Zakona o koncesijama i Zakona o rudarstvu ○ postupci javnog nadmetanja radi davanja koncesije provode se na način propisan odredbama Zakona o koncesijama i Zakona o rudarstvu ○ redovito se prati izvršenje ugovora o koncesiji i aktivnosti koncesionara ○ obračun i naplata naknada za mineralne sirovine provodi se na propisani način ○ dostavljaju se podaci o otkopanoj/pridobivenoj količini te tržišnoj vrijednosti prodane mineralne sirovine ○ provjerava se realnost iskazivanja tržišne vrijednosti i količine otkopane/pridobivene mineralne sirovine ○ prati se plaćanje naknada za mineralne sirovine, poduzimaju se mjere naplate potraživanja te provjerava učinkovitost poduzetih mjera ○ obavljaju se kontrole eksploatiranih količina mineralnih sirovina koje su prijavili koncesionari ○ uspostavljena je učinkovita suradnja nadležnih tijela u svim aktivnostima vezanim uz eksploataciju mineralnih sirovina ○ sastavlja se godišnje izvješće o ugovorima o koncesiji i radu koncesionara te se dostavlja Ministarstvu financija ○ o postupcima nepoštivanja odredbi ugovora o koncesiji obavještava se nadležno državno odvjetništvo ○ provodi se nadzor nad protupravnim eksploatacijama te mjere radi učinkovitog sprječavanja protupravnih eksploatacija ○ obračunava se naknada štete po osnovi otuđenja mineralne sirovine
Sanacije prostora na kojima su izvedeni rudarski radovi	<ul style="list-style-type: none"> ○ provodi se sanacija prostora na kojima su izvedeni rudarski radovi tijekom izvođenja rudarskih radova na istražnom prostoru ili eksploatacijskom polju te nakon završetka ili trajnog obustavljanja izvođenja rudarskih radova ○ u postupku davanja koncesije utvrđuje se iznos troškova sanacije, pribavljaju se jamstva za troškove sanacije te se redovito provjerava valjanost jamstava ○ nadležna tijela provode nadzor nad provedbama sanacije ○ provode se izvanredne sanacije prostora kada ne postoji ili je nepoznata osoba koja je eksploatirala mineralnu sirovinu ○ poduzimaju se mjere radi sanacije prostora putem treće osobe, kada to ne učini rudarski gospodarski subjekt ○ poduzimaju se pravne radnje pred sudom radi prisilne sanacije

GOSPODARENJE MINERALNIM SIROVINAMA

Mineralne sirovine, odnosno rudno blago kao prirodno bogatstvo dobro je od osobitog značenja za Republiku Hrvatsku, koje, prema Ustavu Republike Hrvatske (Narodne novine 85/10 - pročišćeni tekst i 5/14), ima njezinu osobitu zaštitu. Gospodarenje mineralnim sirovinama normativno je uređeno s više propisa iz područja rudarstva i dodjele koncesija, od kojih su temeljni Zakon o rudarstvu i Zakon o koncesijama (Narodne novine 143/12).

Zakonom o rudarstvu, koji je stupio na snagu u svibnju 2013., uređeno je gospodarenje mineralnim sirovinama i planiranje rudarske gospodarske djelatnosti, istraživanje i utvrđivanje rezervi mineralnih sirovina, izrada i provjera rudarskih projekata, eksploatacija mineralnih sirovina, davanje koncesije za eksploataciju, građenje i uporabu rudarskih objekata i postrojenja, izrada rudarskih planova i izvođenje rudarskih mjerenja, sanacija otkopanih prostora, naknada za koncesiju, naknada štete, mjere osiguranja, sigurnosti i zaštite, stručna sprema za obavljanje određenih poslova u rudarstvu, upravni i inspeksijski nadzor, prekršajne odredbe i druga pitanja.

Mineralne sirovine, u smislu Zakona o rudarstvu, su:

1. energetske mineralne sirovine:
 - 1.1. ugljikovodici (nafta, prirodni plin, plinski kondenzat i zemni vosak)
 - 1.2. fosilne gorive tvari: ugljen (treset, lignit, smeđi ugljen, kameni ugljen), asfalt i uljni škrljavci; radioaktivne rude; geotermalne vode iz kojih se može koristiti akumulirana toplina u energetske svrhe, osim geotermalnih voda koje se koriste u ljekovite, balneološke ili rekreativne svrhe i druge namjene, na koje se primjenjuju propisi o vodama
2. mineralne sirovine za industrijsku preradbu: grafit, sumpor, barit, tinjci, gips, kreda, kremen, kremenji pijesak, drago kamenje, bentonitna, porculanska, keramička i vatrostalna glina, feldspati, talk, tuf, mineralne sirovine za proizvodnju cementa, karbonatne mineralne sirovine (vapnenci i dolomiti) za industrijsku preradbu, silikatne mineralne sirovine za industrijsku preradbu, sve vrste soli (morska sol) i solnih voda, mineralne vode iz kojih se mogu pridobivati mineralne sirovine, osim mineralnih voda koje se koriste u ljekovite, balneološke i rekreativne svrhe ili kao voda za ljudsku potrošnju i druge namjene, na koje se primjenjuju propisi o vodama, brom, jod, peloidi
3. mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala: tehničko-građevni kamen (amfibolit, andezit, bazalt, dijabaz, granit, dolomit, vapnenac), građevni pijesak i šljunak iz neobnovljivih ležišta, građevni pijesak i šljunak iz morskog dna, ciglarska glina
4. arhitektonsko-građevni kamen
5. mineralne sirovine kovina.

Prema odredbama Zakona o rudarstvu, eksploatacijom mineralnih sirovina smatra se otkopavanje ili pridobivanje mineralnih sirovina iz ležišta i njihovo oplemenjivanje, a dozvoljena je samo unutar utvrđenog eksploatacijskog polja mineralnih sirovina i u granicama provjerenog rudarskog projekta na temelju kojeg je dana koncesija za gospodarsko korištenje općeg ili drugog dobra, koja je potrebna za eksploataciju mineralnih sirovina.

Postupci davanja koncesija, ugovor o koncesiji, prestanak koncesije, pravna zaštita u postupcima davanja koncesije, politika koncesija te druga pitanja u vezi s koncesijama, uređuju se Zakonom o rudarstvu i Zakonom o koncesijama. Koncesija je pravo koje se stječe ugovorom.

Davanje koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina provodi se prema odredbama Zakona o rudarstvu, na temelju jednog javnog nadmetanja u jedinstvenom postupku koji se sastoji od četiri faze i to: postupka radi odabira najpovoljnijeg ponuditelja za istraživanje mineralnih sirovina radi davanja koncesije za eksploataciju, postupka radi davanja odobrenja za istraživanje, postupka radi utvrđivanja eksploatacijskog polja te postupka radi davanja koncesije za eksploataciju. Koncesija se daje na zahtjev fizičkoj ili pravnoj osobi, na način određen Zakonom o koncesijama, koja je na javnom nadmetanju odabrana kao najpovoljniji ponuditelj, pod uvjetom da se nakon završetka istražnih radova potvrde rezerve mineralnih sirovina, utvrdi eksploatacijsko polje u skladu s lokacijskom dozvolom te da fizička ili pravna osoba ispunjava druge propisane uvjete. Iznimno, ako na određenom području već postoji utvrđeno eksploatacijsko polje, a ovlaštenik je Republika Hrvatska, raspisuje se javno nadmetanje za davanje koncesije.

Sve postupke koji čine pojedinu fazu jedinstvenog postupka za davanje koncesije provodi jedno tijelo nadležno za rudarstvo, kao davatelj koncesije, u skladu s odredbama Zakona o koncesijama i Zakona o rudarstvu. Prema odredbi članka 8. Zakona o rudarstvu, za energetske mineralne sirovine, mineralne sirovine za industrijsku preradu, arhitektonsko-građevni kamen i mineralne sirovine kovina nadležno je Ministarstvo gospodarstva, kao ministarstvo nadležno za rudarstvo, dok su za mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala nadležni uredi državne uprave u županijama.

Ured državne uprave u županiji donosi odluku o provođenju javnog nadmetanja za odabir najpovoljnijeg ponuditelja za istraživanje mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala radi davanja koncesije za eksploataciju, ako ocijeni da postoji potreba za utvrđivanjem pojedinačnih rezervi mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na nekom prostoru, koji je dokumentima prostornog uređenja planiran za izvođenje rudarskih radova i utvrđivanjem njihove gospodarske iskoristivosti ili povodom prijedloga fizičke ili pravne osobe registrirane za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala.

Raspisivanju javnog nadmetanja prethode pripreme radnje koje se prema odredbama Zakona o koncesijama i Zakona o rudarstvu osobito odnose na imenovanje stručnog povjerenstva za koncesiju, izradu studije opravdanosti davanja koncesije ili analize davanja koncesije, procjenu vrijednosti koncesije, izradu dokumentacije za nadmetanje, određivanje jamstva za ozbiljnost ponude, određivanje visine novčane naknade za uvid i otkup dokumentacije za nadmetanje, određivanje posebnih uvjeta i ograničenja za istraživanje mineralnih sirovina radi davanja koncesije za eksploataciju, određivanje granica istražnog prostora, određivanje vrste i količine istražnih radova te određivanje rokova i kriterija za odabir najpovoljnijeg ponuditelja za istraživanje mineralnih sirovina radi davanja koncesije za eksploataciju. Davatelj koncesije imenuje do sedam članova stručnog povjerenstva za koncesiju odgovarajuće struke, koji ne moraju biti zaposlenici davatelja koncesije. Stručno povjerenstvo za koncesije o svom radu vodi zapisnik, a zadaci su mu suradnja s davateljem koncesije pri provođenju pripremnih radnji za davanje koncesije, ocjena pristiglih ponuda, utvrđivanje prijedloga odluke o davanju koncesije ili o poništenju postupka davanja koncesije i obrazloženje tih prijedloga te obavljanje svih drugih radnji potrebnih za provedbu postupka davanja koncesije.

Postupak javnog nadmetanja radi davanja koncesije započinje danom slanja na objavu obavijesti o namjeri davanja koncesije odnosno o namjeri odabira najpovoljnijeg ponuditelja za istraživanje mineralnih sirovina radi davanja koncesije za eksploataciju u Elektroničkom oglasniku javne nabave Republike Hrvatske, a završava s izvršnosti odluke o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja ili odluke o poništenju postupka javnog nadmetanja.

Odluku o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja za istraživanje mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala radi davanja koncesije za eksploataciju donosi ured državne uprave u županiji na prijedlog stručnog povjerenstva. Ured državne uprave u županiji donosi i sve druge odluke u jedinstvenom postupku za davanje koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala. Nakon donošenja odluke o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja slijedi postupak radi davanja odobrenja za istraživanje, koje se provodi radi utvrđivanja rezervi mineralnih sirovina. Rješenje o odobrenju za istraživanje donosi se na temelju izvršne odluke o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja, a istraživanje je dopušteno unutar istražnog prostora određenog rješenjem. Podaci o odobrenim istražnim prostorima za istraživanje mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala unose se u registar istražnih prostora koji vodi ured državne uprave u županiji.

Rješenje kojim se utvrđuje i ovjerava količina i kakvoća rezervi mineralnih sirovina donosi povjerenstvo za utvrđivanje rezervi mineralnih sirovina na temelju prijedloga rudarskog gospodarskog subjekta, koji uključuje dokumentaciju o rezervama mineralnih sirovina. Navedeno povjerenstvo osniva i njegove članove imenuje rješenjem ministar nadležan za rudarstvo iz redova djelatnika ministarstva nadležnog za rudarstvo, te drugih znanstvenih i stručnih djelatnika.

Nakon završetka istražnih radova i donošenja rješenja o utvrđivanju rezervi mineralnih sirovina pokreće se postupak za utvrđivanje eksploatacijskog polja. Rješenje o utvrđivanju eksploatacijskog polja mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala donosi ured državne uprave u županiji po službenoj dužnosti ili na zahtjev ovlaštenika istražnog prostora. Eksploatacijska polja utvrđuju se do isteka rezervi mineralnih sirovina i ne mogu se odobriti ovlašteniku na rok duži od 40 godina.

Nakon što prestanu prava ovlaštenika, ured državne uprave u županiji može raspisati novo javno nadmetanje za eksploatacijsko polje mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala u skladu s odredbama Zakona o rudarstvu. Podaci o eksploatacijskim poljima mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala unose se u registar eksploatacijskih polja koji vodi ured državne uprave u županiji.

Nakon utvrđivanja eksploatacijskog polja pokreće se postupak za donošenje odluke o davanju koncesije i sklapanju ugovora o koncesiji. Ured državne uprave u županiji donosi odluku o davanju koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na temelju zahtjeva koji podnosi rudarski gospodarski subjekt kao ovlaštenik eksploatacijskog polja koji je odabran kao najpovoljniji ponuditelj za istraživanje mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala radi davanja koncesije za eksploataciju, ako su dovršeni istražni radovi, potvrđene rezerve mineralne sirovine, utvrđeno eksploatacijsko polje sukladno lokacijskoj dozvoli ishodenoj od nadležnog tijela za prostorno uređenje te ispunjeni drugi uvjeti propisani odredbama Zakona o rudarstvu i Zakona o koncesijama.

Odluka o koncesiji dostavlja se rudarskom gospodarskom subjektu kojem se daje koncesija uz nacrt prijedloga ugovora o koncesiji, ministarstvu nadležnom za rudarstvo, jedinicama lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave na čijim se područjima nalazi eksploatacijsko polje i vlasnicima/posjednicima zemljišnih čestica na kojima se odobrava izvođenje rudarskih radova na eksploatacijskom polju. Na temelju odluke o davanju koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala, ured državne uprave u županiji mora rudarskom gospodarskom subjektu kojem se daje koncesija ponuditi na zaključivanje i potpisivanje ugovor o koncesiji. Ugovorom o koncesiji određuju se prava i obveze davatelja koncesije i koncesionara te se utvrđuje iznos i način plaćanja naknade za koncesiju.

Odredbama Uredbe o naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina (Narodne novine 31/14), propisana je visina minimalne godišnje naknade za mineralne sirovine i omjer raspodjele prihoda od naknade. Naknada za mineralne sirovine sastoji se od fiksnog i varijabilnog dijela, a ukupna naknada koja se plaća jednaka je njihovom zbroju.

Fiksni dio naknade za mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala (za površinu eksploatacijskog polja određenu upisom u registar odobrenih eksploatacijskih polja) iznosi 800,00 kn/ha za eksploatacijska polja čija površina nije veća od 20 ha, 1.000,00 kn/ha za eksploatacijska polja čija je površina od 20 ha do 50 ha te 1.200,00 kn/ha za eksploatacijska polja čija je površina veća od 50 ha. Obračunava se godišnje od dana dobivanja odobrenja za eksploatacijsko polje i dospijeva najkasnije do konca četvrtog kvartala tekuće godine. Fiksni dio naknade je prihod državnog proračuna Republike Hrvatske te se u cijelosti ustupa općini ili gradu na čijem području se nalazi odobreno eksploatacijsko polje. Ukoliko se eksploatacijsko polje prostire na području više gradova i/ili općina, fikсни dio naknade dijeli se razmjerno površini prostiranja eksploatacijskog polja mineralnih sirovina na području pojedinog grada i/ili općine.

Minimalni iznos varijabilnog dijela naknade za mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala (za otkopanu/pridobivenu količinu mineralne sirovine) iznosi 5,0 % tržišne vrijednosti otkopane/pridobivene mineralne sirovine. Iskazana tržišna vrijednost otkopane/pridobivene mineralne sirovine ne može biti manja od tržišne vrijednosti mineralne sirovine utvrđene na temelju tehnološke ocjene iz Elaborata o rezervama mineralne sirovine na eksploatacijskom polju na kojem je ona otkopana/pridobivena.

Varijabilni dio naknade prihod je državnog proračuna Republike Hrvatske, a dijeli se na način da 30,0 % pripada općini ili gradu na čijem području se otkopava/pridobiva mineralna sirovina, 20,0 % županiji na čijem području se otkopava/pridobiva te 50,0 % državnom proračunu Republike Hrvatske. Rudarski gospodarski subjekt dužan je dostaviti uredu državne uprave u županiji podatke o otkopanoj/pridobivenoj količini i tržišnoj vrijednosti otkopane/pridobivene mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala u prethodnom kvartalu, najkasnije osmog dana narednog kvartala. Varijabilni dio naknade za otkopanu/pridobivenu količinu mineralnih sirovina obračunava se najmanje kvartalno i dospijeva petnaestog dana narednog kvartala.

Prema odredbama Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (Narodne novine 147/14), naknada za eksploataciju mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na području jedinica lokalne samouprave razvrstanih u I. i II. skupinu prema indeksu razvijenosti, koja je prihod državnog proračuna Republike Hrvatske ustupa se u iznosu od 50 % gradu, odnosno općini, a 50 % županiji na području kojih se obavlja iskorištavanje, a koristi se namjenski za zaštitu okoliša i prirode te za gospodarski razvitak.

Planski dokumenti gospodarenja mineralnim sirovinama

Prema odredbama Zakona o rudarstvu, osnovni dokument kojim se utvrđuje gospodarenje mineralnim sirovinama i planira rudarska gospodarska djelatnost na državnoj razini je Strategija gospodarenja mineralnim sirovinama koju donosi Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske. Propisano je da će Vlada Republike Hrvatske najkasnije u roku tri godine od dana stupanja na snagu Zakona u rudarstvu, odnosno do svibnja 2016. podnijeti prijedlog strategije na usvajanje Hrvatskom saboru. Županije, gradovi i općine dužni su u svojim razvojnim dokumentima osigurati provedbu strategije u roku tri godine od dana usvajanja strategije u Hrvatskom saboru.

Županije su dužne za svoja područja, u roku tri godine od dana usvajanja Strategije u Hrvatskom saboru, izraditi rudarsko-geološke studije koje obuhvaćaju postojeća i potencijalna ležišta mineralnih sirovina i koje moraju biti u skladu sa Strategijom, te ih dostaviti ministarstvu nadležnom za rudarstvo, ministarstvu nadležnom za prostorno uređenje i ministarstvu nadležnom za zaštitu prirode i okoliša u roku 30 dana od usvajanja. Sadržaj i način izrade navedenih studija propisan je Pravilnikom o sadržaju i načinu izrade rudarsko-geoloških studija (Narodne novine 142/13).

Do vremena obavljanja revizije (srpanj 2016.), Strategiju gospodarenja mineralnim sirovinama nije usvojio Hrvatski sabor. Županija je 8. lipnja 2016. usvojila Rudarsko-geološku studiju za svoje područje. Prostornim planom Županije (Službeni glasnik 4/02, 6/10 i 8/15) određeno je da je eksploatacija mineralnih sirovina djelatnost vezana uz iskorištavanje prirodnih resursa te se smještava uz ležišta mineralnih sirovina. Postojeća eksploatacijska polja moguće je koristiti (proširivati) uz uvjete propisane zakonom, a dijelovi i cjeline koji se napuštaju i zatvaraju potrebno je sanirati, revitalizirati ili prenamijeniti u skladu s izrađenom dokumentacijom na načelima zaštite okoliša. Na području Županije moguće je formirati nova eksploatacijska polja, pod uvjetom da se planiraju u općinskim i gradskim prostornim planovima uvažavajući osnovne smjernice i preporuke iz Prostornog plana Županije o zaštiti okoliša i očuvanju krajobraznih dijelova prostora te da na temelju prethodnih istraživanja zadovolje propise o rudarstvu.

U tablici broj 1 daju se podaci o eksploatacijskim poljima mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na području Županije.

Tablica broj 1

Eksploatacijska polja mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na području Županije

Redni broj	Eksploatacijsko polje	Jedinica lokalne samouprave	Vrsta mineralne sirovine
	1	2	3
1.	Lovno-Lovno 2	Općina Novi Golubovec	Tehničko-građevni kamen
2.	Gorjak	Općina Jesenje	
3.	Pregrada II	Grad Pregrada	
4.	Sveti Križ-Rudomar	Općina Tuhelj	
5.	Križ	Općina Tuhelj	
6.	Jelenje vode	Općina Donja Stubica	
7.	Sipina-Hum	Općina Novi Golubovec	
8.	Vojnić breg	Općina Bedekovčina	
9.	Straža-Vinceli	Općina Đurmanec	
10.	Đurđevićev brijeg	Općina Bedekovčina	Opekarska glina
11.	Rolnjak	Općina Veliko Trgovišće	Građevinski šljunak i pijesak
12.	Pušave	Općina Kraljevec na Sutli	

Prostornim planovima gradova i općina planirana su navedena eksploatacijska polja osim eksploatacijskog polja Sipina-Hum.

Prema odredbama članka 56. Zakona o koncesijama, davatelji koncesija dužni su dostaviti Ministarstvu financija godišnji i srednjoročni (trogodišnji) plan davanja koncesija, koji moraju biti usklađeni. Godišnji plan davanja koncesija sadrži osobito planirani broj koncesija, predviđene vrste i predmete koncesija, rokove na koje se koncesije planiraju dati, pravnu osnovu za davanje koncesije, procijenjenu godišnju naknadu za pojedinu koncesiju, popis ugovora o koncesiji koji istječu u godini na koju se plan odnosi s napomenom za koje se koncesije planira novi postupak davanja koncesije te obrazloženjem razloga za eventualno neplaniranje davanja nove koncesije.

U srednjoročnom planu davanja koncesija navode se gospodarska i druga područja u kojima se planiraju dati koncesije, građevine koje će se graditi, odnosno djelatnosti koje će se obavljati na temelju koncesije, planirani rashodi za koncesije i prihodi od koncesija, ocjena očekivane gospodarske koristi od planiranih koncesija te drugi elementi od značaja za provedbu učinkovite politike koncesija.

Ured državne uprave nije planirao davati koncesije u razdoblju od 2013. do 2015., o čemu su obavijestili Ministarstvo financija dopisom, bez popunjavanja obrazaca godišnjeg i srednjoročnog plana davanja koncesija. Obzirom da godišnji i srednjoročni plan davanja koncesija sadrži i neke druge podatke, osim planiranih koncesija, predlaže se popuniti Obrazac Plan davanja koncesija za svaku godinu i dostaviti Ministarstvu financija.

Državni ured za reviziju predlaže donositi godišnje i srednjoročne (trogodišnje) planove davanja koncesija i dostavljati ih nadležnom ministarstvu u skladu s odredbama Zakona o koncesijama.

Registri i evidencije

Prema odredbi članka 145. Zakona o rudarstvu, uredi državne uprave u županijama dužni su voditi registar istražnih prostora i registar eksploatacijskih polja, evidenciju o svim traženim istražnim prostorima i eksploatacijskim poljima, zbirku isprava te popis rudarskih gospodarskih subjekata za mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala, te prikupljene podatke i spise dostavljati Ministarstvu gospodarstva, koje vodi jedinstveni informacijski sustav mineralnih sirovina Republike Hrvatske. Način vođenja registra istražnih prostora, registra eksploatacijskih polja, evidencije o traženim istražnim prostorima i eksploatacijskim poljima, zbirke isprava i popisa rudarskih gospodarskih subjekata propisani su odredbama Pravilnika o jedinstvenom informacijskom sustavu mineralnih sirovina i registrima (Narodne novine 142/13).

Prema odredbi članka 57. Zakona o koncesijama, Ministarstvo financija vodi Registar koncesija, odnosno u suradnji s davateljima koncesija prikuplja i evidentira podatke iz ugovora o koncesiji i vezane dokumentacije, pohranjuje podatke, upravlja bazom podataka, osigurava dostupnost podataka te zaštitu baze podataka i dokumenata pohranjenih u arhivu. Oblik i vođenje Registra koncesija, subjekti upisa, obveznici, postupak upisa ugovora o koncesiji u Registar koncesija, sadržaj i oblik potrebne dokumentacije, unos, izvješća, pohranjivanje, čuvanje i zaštita podataka, te vođenje evidencije o naknadama za koncesiju uređeni su odredbama Pravilnika o Registru koncesija (Narodne novine 26/13). Registar koncesija je središnji izvor informacija o svim koncesijama i jedinstvena elektronička evidencija svih ugovora o koncesijama danim na području Republike Hrvatske te sadrži podatke iz ugovora o koncesiji i vezane dokumentacije koje su davatelji koncesija dužni dostavljati na odgovarajućim obrascima i u rokovima propisanim odredbama Pravilnika o Registru koncesija.

Prema odredbama Pravilnika o jedinstvenom informacijskom sustavu mineralnih sirovina i registrima, Ured državne uprave u Krapini vodi registre istražnih prostora i eksploatacijskih polja, zbirke isprava za svaki odobreni istražni prostor i eksploatacijsko polje te popis rudarskih gospodarskih subjekata za mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala na području Županije, te Ministarstvu gospodarstva dostavlja podatke o svim traženim istražnim prostorima i eksploatacijskim poljima mineralnih sirovina, odnosno podatke o svim rudarskim gospodarskim subjektima uvedenim u registre, te sve upravne akte kojima se rudarskim gospodarskim subjektima odobrava istraživanje mineralnih sirovina, utvrđuju eksploatacijska polja mineralnih sirovina te daju koncesije za eksploataciju.

Do ustrojavanja registra eksploatacijskih polja i istražnih prostora, Ispostave Ureda državne uprave su vodile katastar odobrenih istražnih prostora i eksploatacijskih polja, evidenciju o svim traženim istražnim prostorima i eksploatacijskim poljima, zbirku isprava te popis rudarskih gospodarskih subjekata za mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala. Zbog naprijed navedenog dokumentacija nije u potpunosti kompletirana te se predlaže kompletirani dokumentaciju za svako eksploatacijsko polje.

U registru eksploatacijskih polja upisano je jedanaest eksploatacijskih polja Rolnjak, Jelenje vode, Sveti križ-Rudomar, Sipina-Hum, Straža-Vinceli, Đurđevićev brijeg, Pregrada II, Lovno-Lovno 2, Vojnić breg, Križ i Gorjak. Registar eksploatacijskih polja potrebno je uskladiti obzirom da su odobrena dva eksploatacijska polja Gorjak 1 i Gorjak, a u registru je evidentirano samo eksploatacijsko polje Gorjak. Površina eksploatacijskog polja Lovno-Lovno 2 smanjena je s 31 ha na 30,41 ha, a u Registru eksploatacijskih polja evidentirana površina 31 ha. Eksploatacijsko polje Pušave nije upisano u Registar eksploatacijskih polja.

U registru istražnih prostora upisano je 18 istražnih prostora, od čega su dva istražna prostora brisana, a za dva istražna prostora su rješenja važeća. Za ostalih 14 istražnih prostora protekli su rokovi na koje su odobreni. Ovlaštenici ostalih istražnih prostora nisu u propisanim rokovima obavili istraživanje i zaključili ugovor o koncesiji ili su istražni prostori, nakon provedenih istraživanja, preneseni u eksploatacijska polja te se predlaže poduzeti aktivnosti za brisanje navedenih istražnih polja iz Registra istražnih prostora. Ured državne uprave zatražio je od Ministarstva gospodarstva, Uprave za inspekcijske poslove očitovanje vezano za osam istražnih prostora za koje su protekli rokovi za istraživanje, radi brisanja iz Registra istražnih prostora.

Zbirka isprava istražnih prostora i eksploatacijskih polja mineralnih sirovina obuhvaća sve bitne podatke za istražni prostor i eksploatacijsko polje (odluke, zaključke, rješenja, ugovore, zapisnike, očitovanja, pojašnjenja i mišljenja).

Popis rudarsko gospodarskih subjekata obuhvaća popis subjekata kojima su izdana odobrenja za istraživanje, rješenja o utvrđivanju eksploatacijskog polja i/ili rješenja za dodatno istraživanje mineralnih sirovina na već utvrđenom eksploatacijskom polju, odnosno koncesija za eksploataciju mineralnih sirovina.

Ured državne uprave popunio je i podnio propisane obrasce u Registar koncesija, a odnose se na upis ugovora o koncesiji, evidentiranje promjena podataka iz ugovora o koncesiji, utvrđivanje fiksnog i varijabilnog dijela naknada za mineralne sirovine te upis podataka o izvanrednim prestancima ugovora o koncesiji, o stečajnim postupcima nad rudarskim gospodarskim subjektima. U većini slučajeva novi ugovori su prijavljeni kao promjena podataka iz ugovora o koncesiji, zbog čega im nisu dodijeljeni novi ID brojevi. Zbog navedenog je u registru koncesija evidentirana obveza i uplata naknade za koncesiju na istim eksploatacijskim poljima pod istim ID brojem za sve ugovore odnosno odobrenja.

Prema odredbama Pravilnika o registru koncesija davatelj koncesija dužan je popuniti i dostaviti odgovarajuće obrasce, Prijavu za upis ugovora o koncesiji, u roku deset dana od potpisivanja ugovora.

S obzirom da su mineralne sirovine najvećim dijelom neobnovljivi prirodni resurs ograničenih rezervi, eksploatacijska polja utvrđuju se do isteka rezervi mineralnih sirovina te je odredbama Zakona o rudarstvu propisana obveza dostave podataka i dokumentacije o rezervama mineralnih sirovina te podataka o godišnjoj eksploataciji mineralnih sirovina. Navedene obveze propisane su odredbama članaka 52., 55. i 57. Zakona o rudarstvu, prema kojima je rudarski gospodarski subjekt, kao ovlaštenik istražnog prostora ili eksploatacijskog polja, dužan voditi evidenciju o rezervama mineralnih sirovina i svake godine do 15. ožujka Ministarstvu gospodarstva dostaviti podatke o rezervama mineralnih sirovina sa stanjem na dan 31. prosinca prethodne godine te svakih pet godina od dana dobivanja rješenja o potvrđivanju količina i kakvoće rezervi mineralnih sirovina dostaviti nadležnom povjerenstvu podatke i dokumentaciju o rezervama mineralnih sirovina, s prijedlogom za razvrstavanje u klase i kategorije, na temelju čega povjerenstvo donosi rješenje kojim potvrđuje i ovjerava količine i kakvoću rezervi mineralnih sirovina.

Također, koncesionar za eksploataciju mineralnih sirovina dužan je voditi i evidenciju o godišnjoj eksploataciji i svake godine do 15. ožujka Ministarstvu gospodarstva i davatelju koncesije dostaviti podatke o godišnjoj eksploataciji mineralnih sirovina sa stanjem na dan 31. prosinca prethodne godine.

Podaci o godišnjoj eksploataciji mineralnih sirovina se u svim slučajevima ne dostavljaju na propisanim obrascima. Obrasci za dostavu podataka o rezervama mineralnih sirovina te o godišnjoj eksploataciji mineralnih sirovina propisani su odredbama Pravilnika o postupku ocjene dokumentacije o rezervama mineralnih sirovina (Narodne novine 150/13).

Ukupne potvrđene eksploatacijske rezerve mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na području Županije do konca 2015., prema podacima prikupljenim od Ureda državne uprave (Rješenja o potvrđivanju kakvoće i količine rezervi) na odobrenim eksploatacijskim poljima u Županiji iznose 18.562.032 m³, od čega se 17.479 081 m³ odnosi na tehničko-građevni, a 1 082 951 m³ na opekarsku glinu.

Prema podacima iz obrazaca (Podaci o rezervama mineralnih sirovina) i podacima koncesionara do konca 2015. eksploatirano je 2 518 624 m³, te eksploatacijske rezerve iznose 16 043 408 m³ mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala, od čega se 14.960.457 m³ odnosi na tehničko-građevni kamen, a 1 082 951 m³ na opekarsku glinu. Opekarska glina u razdoblju od 2013. do 2015. nije eksploatirana.

Državni ured za reviziju predlaže pravodobno pribavljati podatke o godišnjoj eksploataciji mineralnih sirovina, koje su koncesionari obvezni dostavljati Uredu državne uprave prema odredbama Zakona o rudarstvu i Pravilnika o postupku ocjene dokumentacije o rezervama mineralnih sirovina, te pribavljene podatke provjeravati, analizirati i sistematizirati s ciljem učinkovitog gospodarenja mineralnim sirovinama. Također predlaže evidentirati sva eksploatacijska polja u utvrđenoj površini u Registar eksploatacijskih polja te formirati zbirku isprava sa svim potrebnim podacima za sva eksploatacijska polja. Državni ured za reviziju predlaže dostavljati propisane obrasce za upis ugovora o koncesiji u skladu s odredbama Pravilnika o registru koncesija.

Dodjela koncesija, obračun i naplata naknada za mineralne sirovine te nadzor nad izvršavanjem ugovora o koncesiji

U skladu s odredbom članka 192. Uredbe o unutarnjem ustrojstvu ureda državne uprave u županijama (Narodne novine 40/12, 51/12 i 90/13), Ured državne uprave donio je Pravilnik o unutarnjem redu čiji je prilog Pravilnik o sistematizaciji, kojima su utvrđene ustrojstvene jedinice i njihov djelokrug te broj službenika i namještenika po službama i ispostavama, s naznakom njihovih osnovnih poslova i zadaća te stručnih uvjeta potrebnih za njihovo obavljanje. U skladu sa spomenutim Pravilnikom, poslovi iz područja rudarstva obavljaju se u Službi za gospodarstvo i imovinsko pravne poslove i ispostavama. Poslovi dodjele koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina obavljaju se prema mjesnoj nadležnosti (eksploatacijskog polja) i to u Krapini te ispostavama u Klanjcu, Pregradi, Zaboku, Donjoj Stubici i Zlataru. Ispostave u Pregradi i Klanjcu trenutno nemaju zaposlenih službenika koji bi radili na području rudarstva te se u slučaju vođenja takvog postupka isti daje službeniku koji radi u nekoj drugoj ispostavi ili ga preuzima voditelj službe. U ispostavi u Zlataru službenik koji je radio na poslovima rudarstva bio je zaposlen na određeno vrijeme, ali u navedenoj ispostavi radi službenica kojoj rudarstvo spada u opis poslova radnog mjesta. Obzirom na broj koncesionara i zahtjeva za dodjelu koncesija, zaposlenih za obavljanje poslova dodjele koncesija za eksploataciju mineralnih sirovina ima dovoljno.

Nema zaposlenika rudarske struke, a zaposlenici koji obavljaju poslove dodjele koncesija nisu posebno educirani za obavljanje navedenih poslova te za stručna objašnjenja iz područja rudarstva koriste savjete vanjskih suradnika rudarske struke.

Koncesionari dostavljaju podatke određene propisima kojima se uređuje dodjela koncesija i obračun naknade za koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina u Ured državne uprave u Krapini gdje se potrebni podaci unose u registar koncesija.

Ured državne uprave osigurao je odgovarajuću tehničku podršku za učinkovito obavljanje poslova iz područja rudarstva.

Postupak dodjele koncesija za eksploataciju mineralnih sirovina detaljno je propisan odredbama Zakona o rudarstvu i Zakona o koncesijama te podzakonskim propisima o rudarstvu, tako da Ured državne uprave nije donosio unutarnje procedure o dodjeli koncesija za eksploataciju mineralnih sirovina.

Od 18 istražnih prostora evidentiranih u Registru istražnih prostora za koje su izdana odobrenja za istraživanje, dva istražna prostora su brisana, a važeća su odobrenja za dva istražna prostora. Ovlaštenici ostalih istražnih prostora nisu u propisanim rokovima obavili istraživanje i zaključili ugovor o koncesiji ili su istražni prostori, nakon provedenih istraživanja, preneseni u eksploatacijska polja

Važeća su odobrenja za istražni prostor Zelenjak površine 23,29 ha i Straža 2 površine 4,90 ha. Istražni prostor Straža 2 odobren je rješenjem iz lipnja 2015., na temelju zahtjeva trgovačkog društva i provedenog natječaja u 2015. Zahtjev za istraživanje na istražnom prostoru Straža 2, radi davanja koncesije za eksploataciju, podnijelo je trgovačko društvo koje obavlja eksploataciju na eksploatacijskom polju Straža-Vinceli, a odobrenje za istraživanje je važeće do 30. lipnja 2017.

Istražni prostori Zelenjak odobren je na temelju zahtjeva rudarskog gospodarskog subjekta, a odobrenje za istraživanje važeće je do 30. travnja 2017. Trgovačko društvo podnijelo je u svibnju 2008. zahtjev Uredu državne uprave, Ispostavi Klanjec za obavljanje istražnih radova na istražnom prostoru Zelenjak. Nakon provedenog prvostupanjskog upravnog postupka, Ured državne uprave, Ispostava Klanjec je u rujnu 2009. donijela zaključak da se prekida postupak za izdavanje odobrenja za istraživanje tehničko-građevnog kamena u istražnom prostoru Zelenjak. Trgovačko društvo, koje je podnijelo zahtjev za istraživanje, u rujnu 2009. podnijelo je žalbu i dopunu žalbe Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva na naprijed navedeni zaključak. Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva vraća navedeni predmet Uredu državne uprave na ponovo postupanje. Nakon donošenja rješenja Ureda državne uprave, žalbe i dopune žalbe istog trgovačkog društva, tužbe Općinskog državnog odvjetništva (nezadovoljne rješenjem Ureda državne uprave), presude Visokog trgovačkog suda, poništenja rješenja koje je obavilo Ministarstvo gospodarstva i žalbe istog trgovačkog društva Ministarstvu gospodarstva, Ministarstvo gospodarstva donijelo je 8. travnja 2016. rješenje. Rješenjem iz travnja 2016. se odobrava trgovačkom društvu istražni prostor Zelenjak (napušteno eksploatacijsko polje) površine 23,29 ha na kojem su odobrene četiri bušotine dužine 120 m i četiri bušotine dužine 160 m.

Od jedanaest eksploatacijskih polja mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala, fiksni dio naknade za mineralne sirovine je obračunan za devet eksploatacijskih polja, a za dva eksploatacijska polja (Jelenje vode i Sipina-Hum) nije obračunan. Za eksploatacijsko polje Jelenje vode podnesen je u srpnju 2009. zahtjev za produljenje roka za izvođenje rudarskih radova na sanaciji navedenog eksploatacijskog polja koji je odbijen rješenjem Ministarstva gospodarstva u studenome 2012. Eksploatacijsko polje Sipina-Hum nije planirano prostornim planom Općine Novi Golubovec.

U tablici broj 2 daju se podaci o odobrenim eksploatacijskim poljima mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na području Županije, te podaci o fiksnom dijelu naknade za mineralne sirovine, prema podacima Ureda državne uprave sa stanjem iz travnja 2016.

Tablica broj 2

Odobrena eksploatacijska polja mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na području Županije te podaci o fiksnom dijelu naknade za mineralne sirovine, travanj 2016.

Redni broj	Naziv eksploatacijskog polja	Trajanje odobrenja	Površina polja u ha	Fiksni dio naknade za mineralne sirovine (novčana naknada za površinu eksploatacijskog polja) u kn		
				Obveza ovlaštenika polja	Naplaćeno s kamatama	Nenaplaćeno s kamatama
	1	2	3	4	5	6
Tehničko-građevni kamen						
1.	Lovno - Lovno 2	3.7.1991.-15.6.2039.	30,41	244.055,00	244.055,00	0,00
2.	Gorjak	20.11.2008.-17.2.2022.	18,50	148.538,00	148.542,00	0,00
3.	Pregrada II	21.2.2000.-31.12.2022.	12,44	152.926,00	152.932,00	0,00
4.	Sveti Križ-Rudomar	8.11.1994.-31.12.2021.	6,66	42.180,00	42.203,00	0,00
5.	Križ	17.9.1990.-30.6.2017.	6,37	40.131,00	40.131,00	0,00
6.	Straža-Vinceli	21.7.1998.-5.11.2027.	10,20	64.446,00	64.450,00	0,00
7.	Vojnić breg	24.7.2006.-8.3.2012.	8,59	27.927,00	0,00	49.649,00
Građevinski šljunak i pijesak						
8.	Rolnjak	26.11.1990.-10.3.2014.	0,72	3.519,00	3.523,00	0,00
Opekarska glina						
9.	Đurđevićev brijeg	21.12.1998.-31.12.2018.	25,00	197.423,00	197.445,00	0,00
Ukupno			118,89	921.145,00	893.281,00	49.649,00

Za devet eksploatacijskih polja mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na području Županije površine 118,89 ha utvrđene su obveze za fiksni dio naknada za mineralne sirovine u iznosu 921.145,00 kn, od čega je naplaćeno 893.281,00 kn. Potraživanje u travnju 2016. iznosi 27.927,00 kn, odnosno s pripadajućim kamatama 49.649,00 kn.

Fiksni dio naknade za mineralne sirovine odnosno naknade za površinu eksploatacijskog polja obračunane su i naplaćivane u iznosima propisanim odredbama Uredbe o novčanoj naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina (Narodne novine 158/09), koja je bila na snazi od siječnja 2010. do travnja 2011., Uredbe o novčanoj naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina (Narodne novine 40/11), koja je bila na snazi od travnja 2011. do travnja 2014. i Uredbe o naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina, koja je na snazi od svibnja 2014., s tim da su pojedinim ovlaštenicima naplaćene kamate zbog nepravodobnog plaćanja naknade.

Nenaplaćena naknada za površinu eksploatacijskog polja s pripadajućim kamatama u iznosu 49.649,00 kn odnosi se na eksploatacijsko polje Vojnić brijeg. Naknada nije plaćena jer ovlaštenik navedenog eksploatacijskog polja nije zaključio ugovor o koncesiji u određenom roku (30. lipnja 2010.), a u vrijeme obavljanja revizije je u stečaju. Potraživanje je prijavljeno u stečajni postupak nad dužnikom. Rješenjem Trgovačkog suda u Zagrebu iz siječnja 2016. je utvrđeno u iznosu 40.335,61 kn.

Od jedanaest eksploatacijskih polja, rudarske koncesije su dodijeljene za sedam eksploatacijskih polja te su zaključeni ugovori o koncesiji za eksploataciju mineralnih sirovina, osim za jedno eksploatacijsko polje za koje je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva poništilo ugovor rješenjem od 10. ožujka 2011. Rudarske koncesije nisu dodijeljene za četiri eksploatacijska polja od čega je eksploatacijsko polje Rolnjak preneseno na Republiku Hrvatsku jer je ovlaštenik brisan iz sudskog registra, za eksploatacijsko polje Jelenje vode se vodi upravni spor koji je pokrenuo ovlaštenik eksploatacijskog polja. Ovlaštenik eksploatacijskog polja Vojnić breg nije u određenom roku zaključio ugovor o koncesiji, a u vrijeme obavljanja revizije je u stečaju te eksploatacijsko prema zakonskim odredbama prelazi na Republiku Hrvatsku. Za eksploatacijsko polje Sipina-Hum nije zatraženo zaključivanje ugovora o koncesiji jer nije izvršteno u prostorni plan Općine Novi Golubovec.

Dvije koncesije za eksploataciju tehničko-građevnog kamena na eksploatacijskim poljima Straža-Vinceli i Križ i jedna koncesija za eksploataciju gline na eksploatacijskom polju Đurđevićev brijeg dodijeljene su tijekom 2007. i 2008., prema prijašnjim propisima, jedna koncesija za eksploataciju tehničko-građevnog kamena na eksploatacijskom polju Gorjak dodijeljena je tijekom 2012. na temelju provedenog natječaja, dva odobrenja za eksploataciju tehničko-građevnog kamena na eksploatacijskim poljima Lovno-Lovno 2 i Sveti Križ-Rudomar izdana po prijašnjim propisima zamijenjena su za rješenja i ugovore o koncesiji tijekom 2015., jedan ugovor o koncesiji za eksploataciju tehničko-građevnog kamena na eksploatacijskom polju Pregrada II koji je zaključen u 2000., prema prijašnjim propisima, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva je poništilo rješenjem od 10. ožujka 2011., jer u ugovoru nije naveden rok na koji se daje koncesija i istim rješenja odredilo rok koncesije do 2022. Ured državne uprave zatražio je dopisom, 29. lipnja 2016., od Ministarstva gospodarstva mišljenje na koji način postupati u vezi navedenog eksploatacijskog polja jer ovlaštenik navedenog eksploatacijskog polja nije zatražio zaključivanje ugovora o koncesiji, a Ured državne uprave nema saznanja da li je ugovor o koncesiji zaključen.

Za eksploatacijska polja Straža-Vinceli, Križ i Đurđevićev brijeg ugovori o koncesiji zaključeni su na temelju zahtjeva rudarskih gospodarskih subjekata za dodjelu koncesije za izvođenje rudarskih radova na navedenim eksploatacijskim poljima, koja su im prethodno odobrena, u skladu s odredbama prijašnjih propisa o rudarstvu, Zakona o rudarstvu (Narodne novine 190/03 - pročišćeni tekst), koji je bio na snazi od lipnja 1991. do srpnja 2009., Pravilnika o postupku ishođenja odobrenja za dodjelu eksploatacijskog polja, odobrenja za izvođenje rudarskih radova i građevinske dozvole za građenje rudarskih objekata i postrojenja, kao i dozvole za upotrebu rudarskih objekata i postrojenja (Narodne novine 53/A/91), koji je bio na snazi od srpnja 1991. do rujna 1998. i Pravilnika o eksploataciji mineralnih sirovina (Narodne novine 125/98), koji je bio na snazi od rujna 1998. do studenoga 2013.

Za eksploataciju tehničko-građevnog kamena na eksploatacijskom polju Straža-Vinceli zaključen je ugovor o koncesiji tijekom 2000. i 2007. na temelju rješenja o odobrenju eksploatacijskog polja iz srpnja 1998., odobrenja za izvođenje rudarskih radova iz rujna 2000. i rješenje iz studenoga 2007. Eksploatacija tehničko-građevnog kamena na navedenom eksploatacijskom polju odobrena je do 5. studenoga 2027.

Eksploatacija opekarske gline na eksploatacijskom polju Đurđevićev brijeg obavlja se na temelju rješenja o odobrenju eksploatacijskog polja i ugovora o koncesiji iz prosinca 1998., te rješenja i ugovora o koncesiji iz srpnja 2008. Rješenjem iz srpnja 2008. eksploatacija opekarske gline odobrena je do 31. prosinca 2018.

Eksploatacija tehničko-građevnog kamena na eksploatacijskom polju Križ obavlja se na temelju rješenja o odobrenju eksploatacijskog polja iz rujna 1990. te rješenja iz lipnja 2007. i ugovora o koncesiji iz srpnja 2007. Rješenjem iz lipnja 2007. eksploatacija tehničko-građevnog kamena odobrena je do 30. lipnja 2017.

Rješenja o dodjeli koncesije iz 2007. i 2008. za eksploataciju tehničko-građevnog kamena na eksploatacijskom poljima Straža-Vinceli i Križ te eksploataciju gline na eksploatacijskom polju Đurđevićev brijeg izdana su na temelju dopunskih odnosno pojednostavljenog rudarskog projekta.

Za eksploatacijsko polje Gorjak ugovor o koncesiji zaključen je na temelju provedenog natječaja za dodjelu koncesije prema odredbama Zakona o rudarstvu (Narodne novine 75/09 i 49/11), koji je bio na snazi od srpnja 2009. do svibnja 2013.

Dva odobrenja za eksploataciju tehničko građevnog kamena na eksploatacijskim poljima Lovno-Lovno 2 i Sveti Križ-Rudomar izdana po prijašnjim propisima zamijenjena su za rješenja i ugovore o koncesiji tijekom 2015. prema odredbama Zakona o rudarstvu.

Prema odredbi članka 51. Zakona o koncesijama, davatelj koncesije dužan je kontinuirano nadzirati rad koncesionara i izvršavanje njihovih obveza iz ugovora o koncesiji, što uključuje i redovito praćenje izvršavanja plaćanja naknade za koncesiju te plaćanja svih drugih obveza koje nastaju kao posljedica provedenih nadzora inspekcijskih službi i drugih nadležnih tijela. O postupcima nepoštivanja odredbi ugovora o koncesiji dužan je obavijestiti nadležno državno odvjetništvo. Također je dužan do 1. lipnja tekuće godine, za prethodnu godinu, dostaviti Ministarstvu financija izvješće o ugovorima o koncesiji i radu koncesionara, a osobito u odnosu na plaćanje naknade za koncesiju, poduzete radnje vezane uz nadzor rada koncesionara, pokrenute mjere prisilne naplate naknade za koncesiju i drugih novčanih obveza po osnovi nalaza/rješenja inspekcijskih i drugih službi, raskinute ugovore o koncesiji i one koji su u procesu raskida, te druge bitne podatke o izvršenju ugovora o koncesiji. Izvješće se dostavlja na obrascu koji Ministarstvo financija objavljuje na svojim mrežnim stranicama.

Ured državne uprave redovito je pratio izvršavanje plaćanja naknade za koncesiju pribavljanjem od koncesionara podataka o iskazanoj tržišnoj vrijednosti otkopane mineralne sirovine. Također je na propisanom obrascu, redovito dostavljao izvješće o ugovorima o koncesiji i radu koncesionara.

Za obračun naknade za koncesiju propisan je obrazac na kojem koncesionari dostavljaju podatke za obračun naknade za koncesiju za varijabilni dio. Obrazac sadrži podatke o osnovici za obračun naknade, ugovorenom postotku za obračun naknade, količini otkopane mineralne sirovine, ugovorenoj cijeni te utvrđenoj obvezi za varijabilni dio naknade. Dva koncesionara, koja eksploatiraju mineralne sirovine na eksploatacijskim poljima Gorjak i Sveti Križ-Rudomar, dostavljaju tromjesečno UPK obrazac koji osim osnovice za obračun naknade, ugovorenog postotka te utvrđene obveze za varijabilni dio naknade za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina sadrži i podatke o otkopanim količinama mineralne sirovine i cijeni m³ otkopane mineralne sirovine. Ostali koncesionari dostavljaju tromjesečno UPK obrazac na kojem je iskazana osnovica za obračun naknade (vrijednost otkopane količine mineralne sirovine u prethodnom tromjesečju), ugovoreni postotak za obračun naknade (5,0 %) te utvrđena obveza za varijabilni dio naknade za koncesiju za otkopanu količinu mineralnih sirovina.

Osim navedenog koncesionari dostavljaju početkom godine za prethodnu godinu podatke o otkopanim količinama mineralne sirovine, vrijednosti otkopanih količina mineralnih sirovina i obvezi za varijabilni dio naknade za koncesiju za otkopane količine mineralnih sirovina. Za otkopane godišnje količine mineralnih sirovina, većina koncesionara dostavlja podatke u m³, osim dva koncesionara koji obavljaju eksploataciju na eksploatacijskim poljima Lovno-Lovno 2 i Straža-Vinceli koji dostavljaju podatke u tonama odnosno dio u tonama i dio u m³.

Ured državne uprave ustrojio je evidenciju o otkopanim količinama i tržišnoj vrijednosti otkopanih količina mineralnih sirovina prema pojedinim ugovorima i eksploatacijskim poljima na kojima su otkopane za 2013., 2014. i 2015.

Državni ured za reviziju predlaže tražiti od koncesionara da dostavljaju tromjesečno podatke o otkopanim količinama mineralnih sirovina u m³ i tržišnoj vrijednosti m³ otkopane mineralne sirovine koja ne može biti manja od tržišne vrijednosti utvrđene elaboratom o rezervama.

Obzirom da je davatelj koncesije u većini slučajeva nove ugovore zaključene s koncesionarima prijavljivao kao promjene podatka, u Registru koncesija, nema zasebne evidencije za svaki ugovor o koncesiji. Prema podacima iz Registra koncesija varijabilni dio naknade za koncesiju je plaćen u obračunanom iznosu.

U tablici broj 3 daju se podaci o varijabilnom dijelu naknade za mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala (naknade za otkopanu količinu mineralne sirovine) na području Županije za devet eksploatacijskih polja za koja su dodijeljene rudarske koncesije ili odobrenja za izvođenje rudarskih radova, a koji su rudarske radove obavljali između 2008. i 2015., prema podacima iz Registra koncesija.

Tablica broj 3

Eksploatacijska polja mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala na području Županije, za koja su dodijeljene rudarske koncesije ili odobrenja za izvođenje rudarskih radova te podaci o varijabilnom dijelu naknade za mineralne sirovine

Redni broj	Naziv polja	Trajanje koncesije za eksploataciju	Varijabilni dio naknade za mineralne sirovine (novčana naknada za otkopanu/pridobivenu količinu mineralne sirovine) u kn		
			Zaduženje	Naplaćeno s kamatama	Stanje na dan 13.4.2016. (više plaćeno)
	1	2	3	4	5
Tehničko građevni kamen					
1.	Lovno-Lovno 2	15.6.1999. –15.6.2039..	4.221.807,00	4.221.808,00	-1,00
2.	Gorjak	12.5.1992.-17.2.2022.	7.309.278,00	7.315.887,00	-6.609,00
3.	Pregrada II	21.2.2000.-31.12.2022.	1.620.063,00	1.640.557,00	-20.494,00
4.	Sveti Križ-Rudomar	25.11.1995.-31.12.2021.	795.472,00	795.570,00	-98,00
5.	Križ	25.7.2007.-30.6.2017.	75.441,00	75.442,00	-1,00
6.	Straža-Vinceli	1.1.2008.-5.11.2027.	1.297.832,00	1.298.072,00	-240,00
7.	Jelenje vode	24.1.1991.-24.1.2010.	1.366.680,00	1.376.256,00	-9.576,00
Opekarska glina					
8.	Đurđevićev brijeg	21.12.1998.-31.12.2018.	98.514,00	98.514,00	0,00
Građevni pijesak i šljunak					
9.	Rolnjak	1.1.2004.-10.3.2014.	30.048,00	30.053,00	-5,00
Ukupno			16.815.135,00	16.852.159,00	-37.024,00

Ugovorima o koncesiji, koncesionari su se obvezali da će varijabilni dio naknade za mineralne sirovine odnosno naknade za otkopanu/pridobivenu količinu mineralne sirovine plaćati na način utvrđen zakonskim i podzakonskim propisima, kojima je određena naknada za koncesiju, odnosno u visini propisanog ili minimalnog propisanog iznosa. Tako su naknade za otkopanu/pridobivenu količinu mineralne sirovine obračunane i naplaćene prema odredbama Odluke o naknadi za eksploataciju mineralnih sirovina (Narodne novine 101/04), koja je bila na snazi od srpnja 2004. do prosinca 2009. i kojom je naknada bila utvrđena u visini 2,6 % ukupnog prihoda ostvarenog prodajom mineralne sirovine, Uredbe o novčanoj naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina, koja je bila na snazi od siječnja 2010. do travnja 2011. i kojom je minimalni iznos varijabilnog dijela naknade bio utvrđen u visini 7,5 % tržišne vrijednosti otkopane mineralne sirovine, Uredbe o novčanoj naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina, koja je bila na snazi od travnja 2011. do travnja 2014. i kojom je varijabilni dio naknade bio utvrđen u visini 5,0 % tržišne vrijednosti otkopane mineralne sirovine.

Naknade za otkopanu/pridobivenu količinu mineralne sirovine su obračunane i naplaćene prema odredbama Uredbe o naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina, koja je na snazi od svibnja 2014. i kojom je minimalni iznos varijabilnog dijela naknade utvrđen u visini 5,0 % tržišne vrijednosti otkopane mineralne sirovine, s tim da su pojedinim koncesionarima naplaćene kamate zbog nepravodobnog plaćanja naknade.

U tablici broj 4 daju se podaci o otkopanim količinama mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala od 2013. do 2015., iskazanoj tržišnoj vrijednosti, cijeni iz elaborata i iskaznoj tržišnoj cijeni m³ otkopane mineralne sirovine.

Tablica broj 4

Podaci o otkopanim količinama mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala od 2013. do 2015., iskazanoj tržišnoj vrijednosti, cijeni iz elaborata i iskaznoj tržišnoj cijeni m³ otkopane mineralne sirovine

Redni broj	Eksploatacijsko polje	God.	Otkopano m ³ u rastresitom stanju	Cijena iz elaborata	Cijena	Vrijednost eksploatirane količine mineralne sirovine u kn	Naknada u %	Iznos naknade
	1	2	3	4	5 (6/3)	6	7	8 (6*7/100)
1.	Lovno-Lovno 2	2013.	397.197	17,00	15,02	5.964.460,00	5,00	298.223,00
		2014.	723.715	17,00	14,18	10.262.286,00	5,00	513.114,00
		2015.	521.665	17,00	14,67	7.652.742,00	5,00	382.637,00
2.	Gorjak	2013.	372.281	-	29,50	10.982.285,00	5,00	549.114,00
		2014.	251.403	21,50	21,50	5.405.165,00	5,00	270.258,00
		2015.	416.920	21,50	21,50	8.963.786,00	5,00	448.189,00
3.	Pregrada II	2013.	93.875	-	17,00	1.595.870,00	5,00	79.793,00
		2014.	90.477	-	17,00	1.538.118,00	5,00	76.906,00
		2015.	92.712	17,00	17,00	1.576.097,00	5,00	78.805,00
4.	Sveti Križ-Rudomar	2013.	28.510	-	30,00	855.309,00	5,00	42.765,00
		2014.	29.306	-	30,00	879.165,00	5,00	43.958,00
		2015.	39.194	-	30,00	1.175.833,00	5,00	58.792,00
5.	Križ	2013.	9.157	18,00	30,80	282.057,00	5,00	14.103,00
		2014.	3.025	18,00	29,20	88.332,00	5,00	4.417,00
		2015.	2.790	18,00	20,41	56.932,00	5,00	2.847,00
6.	Straža-Vinceli	2013.	243.823	-	24,80	6.046.826,00	5,00	302.341,00
		2014.	261.464	20,50	34,42	8.999.622,00	5,00	449.981,00
		2015.	92.200	20,50	34,96	3.223.330,00	5,00	161.166,00
Ukupno				-	-	75.548.214,00		3.777.411,00

U tablici broj 4, podaci u koloni 4 iskazani su prema dostupnim podacima odnosno dostavljenim Elaboratima o rezervama tehničko-građevnog kamena. Za eksploatacijsko polje Sveti Križ-Rudomar dostavljen je elaborat iz 2016. u kojem je cijena m³ otkopane mineralne sirovine iskazana u iznosu 19,00 kn. Podaci o otkopanim količinama za eksploatacijska polja Lovno-Lovno 2 i Straža-Vinceli preračunani su u m³ (m³ u rastresitom stanju = 1,903 tone).

Ured državne uprave nije kontrolirao tržišne cijene niti uspoređivao s cijenama iz Elaborata o rezervama mineralnih sirovina jer navedene elaborate nije imao za većinu eksploatacijskih polja. Pribavio ih je od koncesionara na zahtjev Državnog ureda za reviziju. Rješenja o utvrđenoj količini i kakvoći rezervi mineralne sirovine, koja nadležno povjerenstvo dostavlja Uredu državne uprave, ne sadrže podatak o tržišnoj vrijednosti mineralne sirovine utvrđene na temelju tehno-ekonomske ocjene iz navedenog elaborata. Ured državne uprave je dužan pribaviti podatak o tržišnoj vrijednosti mineralne sirovine utvrđene na temelju tehno-ekonomske ocjene iz elaborata o rezervama mineralnih sirovina jer je dužan kontrolirati ispravnost obračuna i naplate varijabilnog dijela naknade za eksploataciju mineralnih sirovina.

Odredbama Zakona o rudarstvu i Uredbe o naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina, propisano je da iskazana tržišna vrijednost otkopane/pridobivene mineralne sirovine ne može biti manja od tržišne vrijednosti mineralne sirovine utvrđene na temelju tehno-ekonomske ocjene iz Elaborata o rezervama mineralne sirovine na eksploatacijskom polju na kojem je ona otkopana/pridobivena, koji rudarski gospodarski subjekt mora izraditi kako bi od nadležnog povjerenstva ishodio rješenje o utvrđenoj količini i kakvoći rezervi mineralne sirovine, a koju je dužan potvrditi svakih pet godina.

Iz tablice je vidljivo da većina koncesionara plaća varijabilni dio naknade za otkopanu mineralnu sirovinu u visini 5,0 % tržišne vrijednosti otkopane mineralne sirovine koja nije manja od tržišne vrijednosti utvrđene elaboratom o rezervama, da su cijene jednake ili više od cijena iskazanih u elaboratu o rezervama. Samo jedan koncesionar koji obavlja eksploataciju tehničko-građevnog kamena na eksploatacijskom polju Lovno-Lovno 2 plaća naknadu prema cijenama koje su nešto niže od iskazanih u elaboratu o rezervama.

Državni ured za reviziju predlaže kontrolirati tržišne cijene i obavljati usporedbu s cijenama iz Elaborata o rezervama kako te cijene ne bi bile manje od cijena iskazanih u tehno-ekonomske ocjeni iz Elaborata o rezervama mineralne sirovine na eksploatacijskom polju na kojem je ona otkopana/pridobivena. Također predlaže zatražiti od nadležnog povjerenstva dostavljanje podataka o tržišnoj vrijednosti mineralne sirovine utvrđene na temelju tehno-ekonomske ocjene iz Elaborata o rezervama mineralne sirovine na eksploatacijskom polju na kojem je ona otkopana/pridobivena, na način da se ti podaci iskazuju u rješenju o utvrđenoj količini i kakvoći rezervi mineralne sirovine ili na drugi način, kako bi Ured državne uprave mogao pratiti iskazanu tržišnu vrijednost otkopane/pridobivene mineralne sirovine u odnosu na tržišnu vrijednost mineralne sirovine utvrđene na temelju tehno-ekonomske ocjene iz navedenog elaborata.

Prema odredbama Zakona o rudarstvu, rudarska inspekcija Ministarstva gospodarstva provodi inspekcijski nadzor nad izvođenjem rudarskih radova.

Rudarska inspekcija nije izvijestila Ured državne uprave da je od 2013. do 2015. provela bilo kakav inspekcijski nadzor nad koncesionarima, niti su dostavljeni zapisnici i rješenja o nadzoru.

Rudarska inspekcija je u postupku dodjele koncesija za eksploatacijsko polje Lovno-Lovno 2 izdala potvrdu da koncesionar nije zatečen u nezakonitom izvođenju rudarskih radova te da se protiv njega ne vodi postupak u vezi nezakonitim izvođenjem rudarskih radova.

Obzirom da se točnost eksploatiranih količina mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala može utvrditi inspekcijskim nadzorom, Državni ured za reviziju je mišljenja da je potrebno obavljati inspekcijski nadzor da bi se provjerila točnost podataka koncesionara o otkopanim količinama mineralnih sirovina i iskazanoj tržišnoj vrijednosti.

Državni ured za reviziju predlaže zatražiti od rudarske inspekcije redovito obavljanje inspekcijskog nadzora na eksploatacijskim poljima za koja su zaključeni ugovori o koncesiji radi provjere podataka o otkopanim/pridobivenim količinama mineralnih sirovina i iskazanoj tržišnoj vrijednosti koje koncesionari dostavljaju Uredu državne uprave.

Sanacije prostora na kojima su izvedeni rudarski radovi

Prema odredbama članaka 69. i 101. Zakona o rudarstvu, rudarski gospodarski subjekt odgovara za štetu u prirodi i okolišu nastalu izvođenjem rudarskih radova na eksploatacijskom polju, dužan je tijekom izvođenja te nakon završetka ili trajnog obustavljanja izvođenja rudarskih radova provesti sanaciju prostora na kojem su izvedeni rudarski radovi, provesti mjere osiguranja radi sprječavanja nastanka opasnosti za ljude, imovinu, prirodu i okoliš te o tome izvijestiti rudarsku inspekciju i inspekciju zaštite okoliša, koje izdaju potvrde o provedbi spomenutih mjera, nakon čega davatelj koncesije donosi rješenje o brisanju rudarskog gospodarskog subjekta kao ovlaštenika eksploatacijskog polja iz registra eksploatacijskih polja, a može donijeti i rješenje o brisanju eksploatacijskog polja iz registra eksploatacijskih polja.

Ako rudarski gospodarski subjekt ne provede sanaciju, davatelj koncesije naložit će mu provođenje sanacije u primjerenom roku, a ako ni nakon ostavljenog roka ne provede sanaciju, to će se učiniti putem treće osobe, na trošak rudarskog gospodarskog subjekta, pri čemu će pravne radnje pred sudom poduzeti nadležno državno odvjetništvo.

Prema stanju koncem 2015. od jedanaest eksploatacijskih polja koje je Ured državne uprave odobrio rudarskim gospodarskim subjektima, za eksploatacijsko polje Rolnjak na kojem je obavljanja eksploatacija građevnog pijeska je doneseno rješenje o brisanju rudarsko gospodarskog subjekta kao ovlaštenika eksploatacijskog polja, za eksploatacijsko polje Jelenje vode Ministarstvo gospodarstva nije dalo odobrenje za produljenje roka odobrenja za izvođenje rudarskih radova na sanaciji navedenog eksploatacijskog polja, ovlaštenik eksploatacijskog polja Vojnić breg, koji je u stečaju, nije u određenom roku ishodio koncesiju i navedeno eksploatacijsko polje prema zakonskim odredbama prelazi na Republiku Hrvatsku, a za eksploatacijsko polje Sipina - Hum nije zatražena rudarska koncesija jer nije uvršteno u prostorni plan Općine Novi Golubovec.

Rješenje za utvrđivanje eksploatacijskog polja Sipina-Hum doneseno je 1997., odnosno prije donošenja prostornog plana Županije, kojim je utvrđeno da se postojeća eksploatacijska polja mogu proširivati i koristiti uz uvjete propisane zakonom. Na eksploatacijskom polju Sipina-Hum eksploatacija nije obavljena.

Ovlaštenik eksploatacijskog polju Vojnić breg, koje je odobreno rješenjem od 24. srpnja 2006., nije ishodio koncesiju do određenog roka, 30. lipnja 2010., i navedeno eksploatacijsko polje prema zakonskim odredbama prelazi na Republiku Hrvatsku koja je upisana kao ovlaštenik navedenog eksploatacijskog polja u Registru eksploatacijskih polja.

Za eksploatacijsko polje Jelenje vode Ministarstvo gospodarstva rješenjem od 12. studenoga 2012. odbija zahtjev trgovačkog društva od 12. srpnja 2009. za produljenje odobrenja za izvođenje rudarskih radova na sanaciji navedenog eksploatacijskog polja. Zbog navedenog trgovačko društvo pokreće 12. studenoga 2012. upravni spor tužbom na Upravnom sudu u Zagrebu. Upravni spor je u toku.

Rješenje o brisanju rudarsko gospodarskog subjekta, kao ovlaštenika eksploatacijskog polja Rolnjak, doneseno je 17. studenoga 2014. i proveden je upis Republike Hrvatske kao ovlaštenika navedenog eksploatacijskog polja. Brisanje rudarsko gospodarskog subjekta kao ovlaštenika eksploatacijskog polja je provedeno nakon brisanja istog 10. ožujka 2014. iz sudskog registra.

U svibnju 2014. rudarska inspekcija obavijestila je Ured državne uprave, Ispostavu Zabok da je pregledom stanja na eksploatacijskom polju Rolnjak utvrđeno da nije provedena sanacija eksploatacijskog polja, da nisu provedene mjere osiguranja radi sprečavanja nastanka opasnosti za ljude, prirodu i okoliš, a zbog nepostojanja pravnog subjekta predmetno eksploatacijsko polje dostavlja na daljnje postupanje u cilju utvrđivanja nositelja eksploatacijskog polja i provođenja izvanredne sanacije. Ugovor o koncesiji za navedeno eksploatacijsko polje nije zaključen, niti je pribavljeno jamstvo za sanaciju prostora.

Prema odredbi članka 58. stavka 5. Zakona o rudarstvu, koji je na snazi od svibnja 2013., eksploatacijsko polje odobreno određenom rudarskom gospodarskom subjektu po prijašnjem propisu, nakon isteka koncesije ili odobrenja za izvođenje rudarskih radova, ako još nije zamijenjeno za koncesiju, prelazi po sili zakona na Republiku Hrvatsku, a kao nositelj tog polja utvrđuje se i upisuje Republika Hrvatska.

Prema odredbama članka 167. stavaka 5. i 7. Zakona o rudarstvu, fizička ili pravna osoba kojoj je rješenjem odobreno eksploatacijsko polje mineralnih sirovina i koja nije ishodila koncesiju za eksploataciju u određenom roku, gubi pravo na eksploatacijsko polje istekom toga roka te ovlaštenik polja po sili zakona postaje Republika Hrvatska.

Prema odredbi članka 31. Zakona o koncesijama, davatelj koncesije dužan je prije stupanja na snagu ugovora o koncesiji prikupiti od odabranog najpovoljnijeg ponuditelja odnosno podnositelja zahtjeva za dobivanje koncesije potrebna jamstva i/ili instrumente osiguranja naplate naknade za koncesiju te naknade štete koja može nastati zbog neispunjenja obveza iz ugovora o koncesiji (zadužnice, bankarske garancije, osobna jamstva, mjenice, polog i ostalo) u iznosu određenom u skladu s procijenjenom vrijednosti koncesije te redovito provjeravati valjanost instrumenata osiguranja.

Prema odredbi članka 76. Zakona o rudarstvu, rudarski gospodarski subjekt kojem se daje koncesija za eksploataciju mineralnih sirovina, dužan je prije zaključivanja i potpisivanja ugovora o koncesiji dostaviti davatelju koncesije jamstvo za troškove sanacije eksploatacijskog polja, a prema odredbi članka 11. stavka 4. Pravilnika o istraživanju i eksploataciji mineralnih sirovina, davatelj koncesije dužan je redovito provjeravati valjanost jamstva.

Od sedam eksploatacijskih polja, jamstva su dostavljena za tri eksploatacijska polja Lovno-Lovno 2, Gorjak i Sveti Križ-Rudomar, a ostali koncesionari nisu dostavili jamstvo kao osiguranje naplate naknade za koncesiju, naknade štete koja može nastati zbog neispunjenja obveza iz ugovora o koncesiji i troškova sanacije eksploatacijskog polja, jer nije ugovoreno.

Za eksploatacijsko polje Lovno-Lovno 2 ugovoreno je jamstvo za sanaciju i jamstvo za plaćanje naknade za koncesiju u iznosu 4.500.000,00 kn, a za eksploatacijsko polje Gorjak i za eksploatacijsko polje Sveti Križ-Rudomar jamstvo u iznosu 500.000,00 kn. Naprijed navedeni koncesionari su dostavili zadužnice u ugovorenom iznosu.

Državni ured za reviziju nalaže poduzeti mjere radi provedbe postupka sanacije za eksploatacijsko polje za koje je doneseno rješenja o brisanju rudarskog gospodarskog subjekata kao ovlaštenika iz registra eksploatacijskih polja bez provedene sanacije prostora na kojem su izvedeni rudarski radovi, u skladu s odredbama Zakona o rudarstvu. Predlaže se provesti upis Republike Hrvatske kao ovlaštenika i nositelja eksploatacijskih polja za koja to još nije učinjeno, a koja su Prostornim planom Županije predviđena za eksploataciju mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala za koje nije zatražena koncesija i njihov unos u registar eksploatacijskih polja. Državni ured za reviziju predlaže pribaviti jamstva za troškove sanacije i naplate naknade za koncesiju u skladu sa zakonskim odredbama.

OCJENA UČINKOVITOSTI GOSPODARENJA MINERALNIM SIROVINAMA

Državni ured za reviziju je obavio reviziju učinkovitosti gospodarenja mineralnim sirovinama na području Županije. Ciljevi revizije bili su ocijeniti postupanje Ureda državne uprave u skladu s propisima, planovima i unutarnjim procedurama u vezi s eksploatacijom mineralnih sirovina, ocijeniti registre i evidencije o rezervama i eksploataciji mineralnih sirovina, ocijeniti dodjeljuju li se koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina i obračunavaju li se naknade za mineralne sirovine na propisani način, ocijeniti provodi li se učinkovit nadzor nad naplatom prihoda i potraživanja za prihode od naknada za mineralne sirovine i izvršenje ugovora o koncesiji te ocijeniti provedbu sanacije prostora na kojima su izvedeni rudarski radovi.

Na temelju provedene revizije, Državni ured za reviziju primjenom utvrđenih kriterija, ocjenjuje da je gospodarenje mineralnim sirovinama na području Županije **učinkovito, pri čemu su potrebna određena poboljšanja** te daje sljedeće preporuke:

- Donositi godišnje i srednjoročne (trogodišnje) planove davanja koncesija i dostavljati ih nadležnom ministarstvu u skladu s odredbama Zakona o koncesijama.
- Evidentirati sva eksploatacijska polja u utvrđenoj površini u Registar eksploatacijskih polja te formirati zbirku isprava sa svim potrebnim podacima za sva eksploatacijska polja. Poduzeti mjere za brisanje istražnih prostora iz Registra istražnih prostora za koje su protekli rokovi na koje su odobreni. Za upis novih ugovora o koncesiji, umjesto obrazaca za promjenu podataka na postojećim ugovorima, Ministarstvu financija dostavljati propisane obrasce za upis novih ugovora.
- Tražiti od koncesionara da dostavljaju tromjesečno podatke o otkopanim količinama mineralnih sirovina u m³ i tržišnoj vrijednosti m³ otkopane mineralne sirovine koja ne može biti manja od tržišne vrijednosti utvrđene elaboratom o rezervama (UPK obrazac). Pravodobno pribavljati podatke o godišnjoj eksploataciji mineralnih sirovina, koje su koncesionari obvezni dostavljati Uredu državne uprave prema odredbama Zakona o rudarstvu i Pravilnika o postupku ocjene dokumentacije o rezervama mineralnih sirovina, te pribavljene podatke provjeravati, analizirati i sistematizirati s ciljem učinkovitog gospodarenja mineralnim sirovinama.
- Kontrolirati tržišne cijene i obavljati usporedbu s cijenama iz Elaborata o rezervama kako te cijene ne bi bile manje od cijena iskazanih u tehno-ekonomskoj ocjeni iz Elaborata o rezervama mineralne sirovine na eksploatacijskom polju na kojem je ona otkopana/pridobivena. Zatražiti od nadležnog povjerenstva dostavljanje podataka o tržišnoj vrijednosti mineralne sirovine utvrđene na temelju tehno-ekonomske ocjene iz Elaborata o rezervama mineralne sirovine na eksploatacijskom polju na kojem je ona otkopana/pridobivena, na način da se ti podaci iskazuju u rješenju o utvrđenoj količini i kakvoći rezervi mineralne sirovine ili na drugi način, kako bi Ured državne uprave mogao pratiti iskazanu tržišnu vrijednost otkopane/pridobivene mineralne sirovine u odnosu na tržišnu vrijednost mineralne sirovine utvrđene na temelju tehno-ekonomske ocjene iz navedenog elaborata.

- Zatražiti od rudarske inspekcije redovito obavljanje inspekcijskog nadzora na eksploatacijskim poljima za koja su zaključeni ugovori o koncesiji radi provjere podataka o otkopanim/pridobivenim količinama mineralnih sirovina i iskazanoj tržišnoj vrijednosti koje koncesionari dostavljaju Uredu državne uprave.
- Poduzeti mjere radi provedbe postupka sanacije eksploatacijskog polja za koje je doneseno rješenja o brisanju rudarskog gospodarskog subjekata kao ovlaštenika iz registra eksploatacijskih polja bez provedene sanacije prostora na kojem su izvedeni rudarski radovi. Provesti upis Republike Hrvatske kao ovlaštenika i nositelja eksploatacijskih polja za koja to još nije učinjeno, a koja su Prostornim planom Županije predviđena za eksploataciju mineralnih sirovina za proizvodnju građevnog materijala, te za koja sadašnji ovlaštenici eksploatacijskih polja nisu zatražili zaključivanje ugovora o koncesiji.
- Pribaviti od rudarskih gospodarskih subjekata koji su ishodili rudarske koncesije jamstva za troškove sanacije i naplate naknade za koncesiju u skladu sa zakonskim odredbama.

Državni ured za reviziju ocjenjuje da bi provedba navedenih naloga i preporuka pridonijela poboljšanju postupanja pri vođenju propisanih registara i evidencija, provođenju postupaka usklađenja s odredbama važećeg Zakona o rudarstvu, kontroli obračuna naknade za mineralne sirovine, provedbi odgovarajućeg nadzora i sanacije prostora, što bi pridonijelo i učinkovitijem gospodarenju mineralnim sirovinama na području Županije.

OČITOVANJE UREDA DRŽAVNE UPRAVE

Ured državne uprave je prihvatio preporuke Državnog ureda za reviziju. U očitovanju navodi da donose godišnje i srednjoročne planove davanja koncesija i dostavljaju ih Ministarstvu financija, a obrasce Godišnji plan davanja koncesija i Srednjoročni plan davanja koncesija nisu popunjavali jer nisu planirali davati koncesije od 2013. do 2015., niti je Ministarstvo financija tražilo da popune navedene obrasce. Također navodi da su u prethodnom razdoblju, kada su planirali davati koncesije, popunili navedene obrasce, a popunjene obrasce će i nadalje dostavljati Ministarstvu financija.

Za evidentiranje eksploatacijskih polja navode da su evidentirali sva eksploatacijska polja prema dostupnim podacima, da je dokumentacija za neka eksploatacijska polja i istražne prostore iz osamdesetih godina prošlog stoljeća, da su zbirku isprava za stara eksploatacijska polja i istražne prostore kompletirali s dostupnom dokumentacijom, a kod novih istražnih prostora i eksploatacijskih polja zbirku isprava su kompletno formirali (primjerice eksploatacijsko polje Gorjak).

Za brisanje istražnih prostora iz Registra istražnih prostora navodi da su od Ministarstva gospodarstva pribavili očitovanje za utvrđivanje stanja za dio istražnih prostora koje treba brisati te su isti u postupku brisanja iz Registra istražnih prostora, a za preostale istražne prostore se čeka utvrđivanje stanja od rudarske inspekcije.

Ured državne uprave navodi da su obavijestili koncesionare da dostavljaju podatke o otkopanim količinama mineralnih sirovina u m³, da će kontrolirati tržišne cijene i obavljati usporedbu s cijenama iz Elaborata o rezervama mineralne sirovine, da će službeno zatražiti od nadležnog povjerenstva dostavljanje podataka o tržišnoj vrijednosti mineralne sirovine na temelju tehno-ekonomske ocjene iz Elaborata o rezervama mineralne sirovine na eksploatacijskom polju na kojem je ona otkopana/pridobivena, a od rudarske inspekcije periodično će tražiti obavljanje inspeksijskog nadzora radi provjere podataka o otkopanim/pridobivenim količinama mineralnih sirovina.

Za eksploatacijsko polje Rolnjak navodi, da su u lipnju 2014. imali informacije da je ovlaštenik eksploatacijskog polja Rolnjak brisan iz sudskog registra u ožujku 2014., da sanacija nije provedena te su dužni poduzeti radnje za provedbu izvanredne sanacije za koju se sredstva osiguravaju u proračunu Republike Hrvatske.

Također navodi da će zatražiti od koncesionara, koji su zaključili ugovore o koncesiji u razdoblju kada jamstvo nije bilo obvezno, da dostave jamstva za troškove sanacije i naplate naknade za koncesiju.